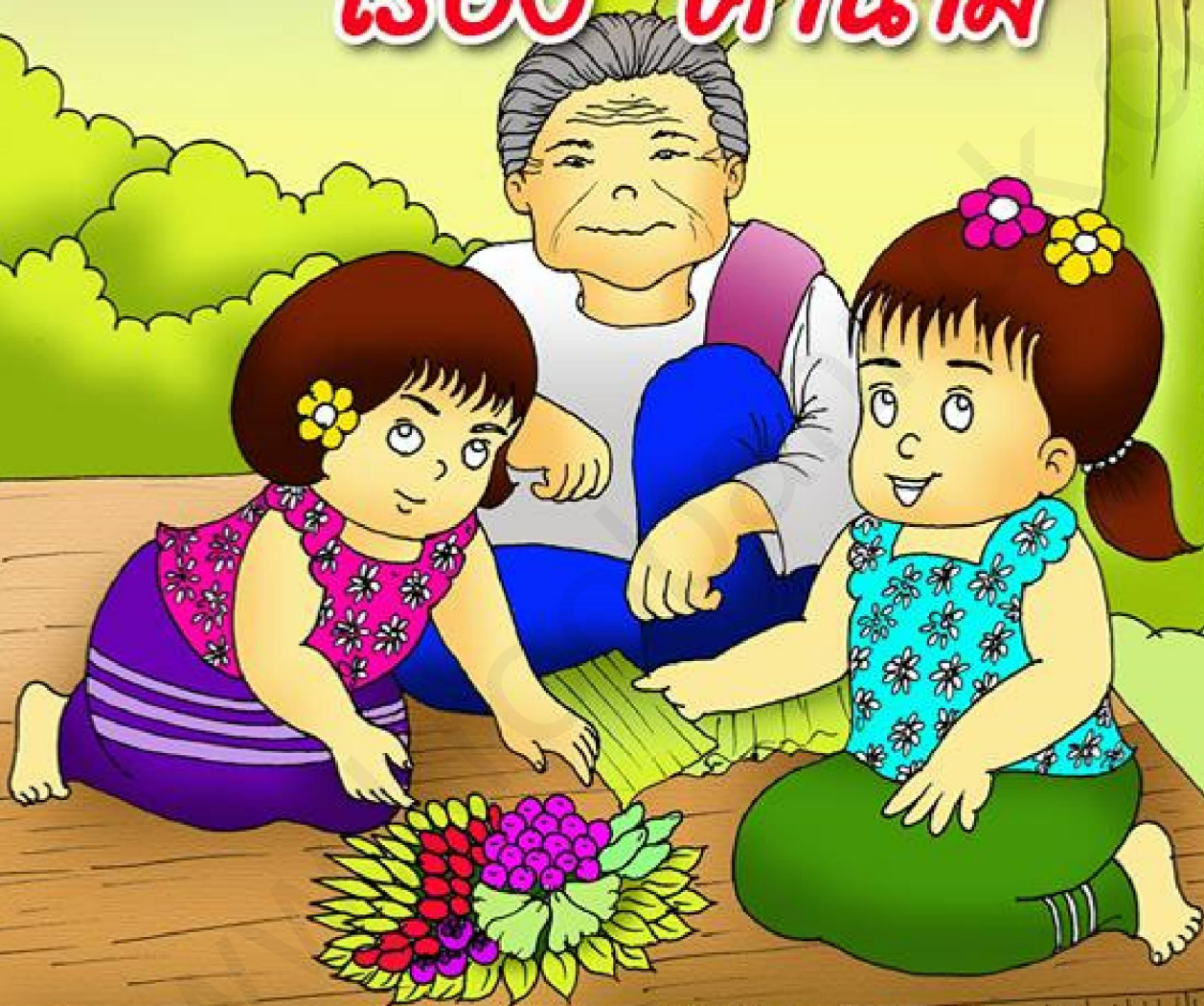

เล่มที่ ๑

บทเรียนสำเนียงรูป ชนิดและหน้าที่ของคำ

ราชาธิบาย ๓๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง คำนาม

ผู้จัดทำ

นางอัญชลี บุญเหลือ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๐

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับครู

บทเรียนสำเร็จรูปนี้ใช้สำหรับการเรียนการสอน เรื่องคำนาม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้บทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ชี้แจงให้นักเรียนอ่านคำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และปฏิบัติตามขั้นตอนทุกกรอบ ทั้งเนื้อหาและกิจกรรมคำถามคำตอบ
๒. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปฉบับนี้ในการเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนมากยิ่งขึ้น
๓. ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย ตามลำดับขั้นตอน ทั้งเนื้อหาและกิจกรรมทุกกิจกรรมให้เข้าใจ
๔. ทดสอบความรู้ของผู้เรียนทั้งก่อน และหลังการเรียนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
๕. ถ้านักเรียนมีปัญหาและอุปสรรคระหว่างการเรียน โดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา
๖. หลังจากนักเรียนเรียนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเสร็จแล้ว ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บรวบรวมบทเรียนสำเร็จรูป ศึกษาความก้าวหน้าของผู้เรียน

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียน

บทเรียนนี้เป็นบทเรียนโปรแกรม จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง โปรดอ่านคำแนะนำก่อนศึกษาบทเรียน ดังต่อไปนี้

๑. บทเรียนนี้ไม่ใช่ข้อทดสอบ นักเรียนไม่ต้องกังวลใจ พยายามทำไปช้า ๆ ทีละกรอบ นักเรียนจะได้รับความรู้ ได้ทำแบบฝึกหัด และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวของตัวเอง
๒. ก่อนที่นักเรียนจะศึกษา ควรทำแบบทดสอบก่อนเรียนก่อน
๓. เริ่มทำตั้งแต่กรอบแรก เรียงไปตามลำดับ โดยไม่ข้ามกรอบใด กรอบหนึ่ง
๔. อ่านคำอธิบายและคำถามช้า ๆ ให้เข้าใจ คิดให้ดี แล้วจึงตอบคำถามลงในกระดาษเปล่า อย่าขีดเขียนใด ๆ ลงในบทเรียนสำเร็จรูปนี้
๕. เมื่อตอบคำถามเสร็จกรอบหนึ่ง จึงเปิดไปดูคำตอบในกรอบต่อไป เพื่อตรวจสอบคำตอบว่าถูกหรือไม่ ถ้าตอบถูกจึงทำกรอบต่อ ๆ ไป
๖. ถ้าคำตอบผิด จงย้อนกลับไปอ่านข้อความในกรอบที่ผ่านมาใหม่ ทำความเข้าใจให้ดี แล้วตอบคำถามใหม่
๗. ทำไปช้า ๆ ไม่ต้องรีบร้อน ถ้าเหนื่อยหรือเบื่อให้พักสักครู่แล้วค่อยทำต่อไป
๘. เมื่อศึกษาจบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วย เสร็จแล้วตรวจคำตอบในเฉลยหน้าต่อไป เพื่อดูผลการก้าวหน้าของตนเอง
๙. นักเรียนที่ดี จะต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองเสมอ จะไม่เปิดดูคำตอบก่อน

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระสำคัญ

คำนาม คือ คำพื้นฐานทั่วไปที่ใช้เรียก ชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ สถานที่รวมทั้งอาการบางอย่างที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

คำนามที่ใช้ในภาคประธานของประโยค เมื่อทำหน้าที่เป็นประธาน ใช้ในภาคแสดงเมื่อทำหน้าที่เป็นกรรมหรือส่วนเติมเต็ม ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อใช้คำนามให้เหมาะสมแก่ชนิดและหน้าที่จึงเป็นสิ่งจำเป็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายและชนิดของคำนามได้ถูกต้อง
๒. บอกหน้าที่ของคำนามแต่ละประเภทตามที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
๓. จำแนกและวิเคราะห์ชนิดของคำนามที่ใช้ในประโยคสื่อสารได้
๔. สามารถใช้คำนามในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง คำนาม

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดใช้ลักษณนามไม่ถูกต้อง
ก. ไอ้ตี๋หยิบลูกคิดวางนี้ให้เตี้ยหน่อย
ข. งาช้างกิ่งนี้ราคาเท่าไร
ค. ฟันของเลื่อยป็นนี้ทื่อแล้ว
ง. ช่วยซื้อขลุ่ยให้ครูสองอันนะ
๒. ข้อใดใช้ **ลักษณนาม** ผิด
ก. มะม่วง ๓ ใบ
ข. เสือ ๓ ผืน
ค. เขา ๓ ลูก
ง. เข็ม ๓ เล่ม
๓. ข้อใดไม่ใช่คำอาการนามทุกคำ
ก. การปฏิบัติ ความก้าวหน้า การคร่ำ
ข. ความจริงใจ การยกย่อง การงาน
ค. การไฟฟ้า ความอาญา การเมือง
ง. การรถไฟ การประปา การก่อสร้าง
๔. คำที่ขีดเส้นใต้ข้อใดเป็นสามานยนาม
ก. มีการประกาศล้มการประมูลข้าวหอมมะลิจากโครงการจำนำข้าว
ข. มีการพูดคุยระหว่างผู้ประกอบการซึ่งติดตามสถานการณ์เรื่องนี้
ค. จากนโยบายการเงินถึงยารักษาโรค
ง. การเป็นนักบริหารที่ดีต้องรู้จักบริหารตนเองให้ดีกว่า
๕. ข้อใดใช้ลักษณนามถูกต้องทุกคำ
ก. นกหวีด-ตัว , บ้าน-หลัง, นางไม้-ตน
ข. กาน้ำ-ใบ , ใบฎีกา-ใบ, ซี-องค์
ค. วิหาร-หลัง , ตาลปัตร-อัน, ทบวง-ทบวง
ง. มีด-ด้าม , ฉัตร-องค์, แท็งก์น้ำ-แท็งก์

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง นำคำที่กำหนดให้ เติมในช่องว่างให้เหมาะสม

คณะ

โหลง

ฝูง

พวก

เหล่า

๑. _____ เดินทางทัศนจรกรุงเทพมหานคร
๒. _____ ชาวบ้านมาทำบุญที่วัดกันอย่างเนืองแน่น
๓. แม่เห็น _____ มดกำลังขนไข่นี้้ำกันอย่างเร่งรีบ
๔. ช้างป่า _____ ใหญ่บุกมากินข้าวโพดของชาวบ้าน
๕. วิทยากรกำลังอบรมเรื่องยาเสพติดให้แก่ _____ อาสาสมัคร

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ
เล่ม ๑ คำนาม

กระดาษคำตอบ

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คะแนนที่ได้

๑๐

ตอนที่ ๑

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				X
๒	X			
๓			X	
๔			X	
๕	X			

ตอนที่ ๒

ข้อ	คำตอบ
๖	คณะ
๗	พวก
๘	ฝูง
๙	โขลง
๑๐	เหล่า

เริ่มเรียนกันได้แล้วครับ

คำนาม

กรอบที่ ๑

ความหมายของคำนาม

คำนาม คือ คำพื้นฐานทั่วไปที่ใช้เรียก ชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ สถานที่รวมทั้งสภาพ กิริยาอาการและลักษณะของสิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต สิ่งที่เป็นรูปธรรม (มีตัวตน) หรือนามธรรม (ไม่มีตัวตน)

ตัวอย่าง เช่น

- คุณตา เลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนยามเหงา
- นกน้อยซื้อหนังสือมา ๔ เล่ม
- เกิดเป็นคนต้องมีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์
- ขนมหินนี้ทำได้พอดีคำ
- โขลงช้างอยู่ที่ชายป่า
- โปรดช่วยกันรักษาความสะอาด
- ความรู้เป็นอาวุธณระดับกาย

ขีดเส้นใต้คำที่เป็น คำนาม

เสื้อผ้า
เก่า

ใบไม้ร่วง
ถนน

หนังสือ
คนป่วย

ตู้
รถยนต์

กรอบที่ ๒

นักเรียน เก่งมาก ที่ทำถูกต้อง
ศึกษาต่อไปเลยนะคะ

การสังเกต คำนาม หากสังเกต ตำแหน่งหน้าที่ดูก็จะพบว่า คำนาม มักจะอยู่หน้าคำที่แสดงอาการ ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ หรืออยู่ข้างหลังคำที่แสดงอาการทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำ

ขีดเส้นใต้ คำนามในประโยคต่อไปนี้
งูกินไก่
ครูสอนนักเรียน
เรือแล่นในน้ำ
คุณแม่ซื้อรองเท้ามา ๑ คู่
นาฬิกา ๒ เรือนนี้ สวยจัง

ดูเฉลยหน้าถัดไป
ได้เลยครับ

เฉลย กรอบที่ ๑

เสื้อผ้า
เก่า

ไปไม้ร่วง
ถนน

หนังสือ
คนป่วย

ตู้
รถยนต์

กรอบที่ ๓

เราอาจจำแนกคำนามชนิดย่อย ๆ
ตามความหมายและหน้าที่ของคำนาม
แบ่งออกได้ ๕ ชนิดด้วยกัน
ศึกษาความหมายและตัวอย่างได้เลยค่ะ

ชนิดของคำนาม

๑. सामान्यनाम หรือ คำนามทั่วไป
๒. วิสามานยนาม หรือ คำนามชี้เฉพาะ
๓. ลักษณะนาม หรือ คำนามที่บอกลักษณะ
๔. สมุหนาม หรือ คำนามบอกหมวดหมู่
๕. อาการนาม หรือ คำนามบอกอาการ

คำถาม

คำนามจำแนกออกได้ กี่ชนิด อะไรบ้าง

.....

เฉลย กรอบที่ ๒

งูกินไก่

ครูสอนนักเรียน

เรือแล่นในน้ำ

คุณแม่ซื้อรองเท้ามา ๑ คู่

นาฬิกา ๒ เรือนนี้ สวยจัง

กรอบที่ ๔

คำนามชนิดที่ ๑ สามานยนามหรือคำนามทั่วไป
ศึกษาความหมายและตัวอย่างประโยคเลยคะ

๑. สามานยนาม หรือ คำนามทั่วไป

สามานยนาม หรือเรียกว่า คำนาม
ทั่วไป คือ คำนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ และกริยา
อาการทั่ว ๆ ไป โดยทั่วไปไม่ชี้เฉพาะเจาะจง

- นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน
- ผลไม้ให้คุณค่าทางอาหารสูงโดยเฉพาะวิตามินและเกลือแร่

(ไม่ได้ระบุชื่อผลไม้)

- ประเทศต่างๆ ให้ความสนใจระบบเศรษฐกิจพอเพียงของไทย

(ไม่ได้ระบุชื่อประเทศ)

- คุณตาเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนยามเหงา

คำถาม

คำในข้อใดเป็นคำนามทั่วไป

- ก. โรงเรียน
- ข. ต้นไทร
- ค. วันพุธ
- ง. ประเทศลาว

ลองตอบดูนะคะ ไม่ถูกก็ไม่ใช่ไรคะ
ศึกษาในกรอบต่อไปจะเข้าใจดีขึ้นคะ

เฉลย กรอบที่ ๓

ตอบ ๕ ชนิด คือ สามานยนาม วิสามานยนาม ลักษณะนาม สมุหนาม
และอาการนาม

กรอบที่ ๕

ไม่ยากใช่ไหมคะ
ศึกษา คำนามชี้เฉพาะ
ต่อเลยคะ

๒. วิสามานยนาม หรือ คำนามชี้เฉพาะ

เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์สิ่งของ และสถานที่โดยเจาะจงลงไป เช่น
อุตรธานี เจ้าต่าง เดือนสิงหาคม ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ โลก วันพุธ
ท้าวสุรนารี แม่น้ำเจ้าพระยา ฯลฯ

ตัวอย่าง เช่น

- แท็กชีสีเหลือง ไปปรับหนุนาทุกวัน

คำว่า “แท็กชีสีเหลือง” “หนุนา” เป็นนามเฉพาะเจาะจง ซึ่งหมายถึงแท็กชีคัน
ที่มีสีเหลือง และคนที่ชื่อหนุนาเท่านั้น เป็นการเจาะจงลงไปอย่างชัดเจน

- ฉันอาศัยอยู่ในจังหวัดนครพนม

- เจ้าเหมียวชอบกินปลา

คำถาม

คำในข้อใดเป็นคำนามเฉพาะ

ก. โรงเรียน

ข. ต้นไม้

ค. วันพุธ

ง. ประเทศ

ข้อสังเกต

คำวิสามานยนาม จำนวนมากมักใช้
ตามหลังคำวิสามานยนาม เช่น
(ประเทศ) ไทย , (เรือพระที่นั่ง)
สุพรรณหงส์ , (โรงพยาบาล) ชัยภูมิ

เฉลย กรอบที่ ๔

ตอบ ก. โรงเรียน

กรอบที่ ๖

เพื่อน ๆ สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องหรือเปล่าครับ ถ้าไม่ถูกต้อง
เพื่อน ๆ ควรจะกลับไปศึกษากรอบเดิมอีกครั้งนะครับ ถ้าตอบถูกต้อง
ศึกษาต่อไปได้เลยครับ

๓. ลักษณะนาม หรือ คำนามบอกลักษณะ

คำนามบอกลักษณะหรือลักษณนาม เป็นคำนามที่แสดงลักษณะของ
คำนามข้างหน้า โดยมากจะอยู่ข้างหลังคำนาม หลังตัวเลข หรือคำที่บอก
จำนวน รูปร่าง สันฐาน ปริมาณ เวลา เช่น คำว่า ตัว โขลง คัน แผ่น ด้าม ปาก
วง เล่ม เล้า ปืน ฉับ สำหรับ ชุด โหล แปลง ต้น จับ

ตัวอย่างเช่น

- ฉันทเขียนจดหมาย ๒ ฉบับ ใช้กระดาษ ๔ แผ่น
- กาฝู่งหนึ่งกินข้าวโพดในไร่
- คน ๓ คน ตัดต้นไม้ ๔ ต้น
- จักรยาน ๑ คัน นั่งได้ ๒ คน

คำถาม

สมุด เกวียน เทียน ใช้ลักษณนามเหมือนคำใด

ก. ปากกา ข. กระเป๋า ค. ลีว ง. รถ

เฉลย กรอบที่ ๕

ตอบ ค. ลีว

กรอบที่ ๗

เพื่อน ๆ เก่งจังเลย ทำให้ถูกต้องหมดเลย
ครับ ยังมีคำนามอีกหลายชนิด ศึกษาต่อ
เลยครับ

๔. สมุหนาม หรือ คำนามบอกหมวดหมู่

คำนามบอกหมวดหมู่ หรือสมุหนาม เป็นคำนามที่ใช้ แสดงชื่อ
หมวดหมู่ ของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ มักประกอบหน้าคำนาม เช่น

- กองฟาง
- โขลงช้างในป่า
- เหล่าทหารกล้า
- ผุ่่นกบินบนฟ้า

ข้อสังเกต คำบางคำเป็นได้ทั้งลักษณนามและสมุหนาม มีวิธีสังเกตคือ ถ้า
เป็นลักษณนามจะอยู่หลังคำนาม หลังตัวเลขหรือหลังคำบอกจำนวน แต่
ถ้าเป็นสมุหนามจะอยู่หน้าคำนาม ดังตัวอย่าง

ลักษณนาม

ฉันเห็นช้างโขลงหนึ่งวิ่งหนี
มะม่วงสามกองอยู่บนถนน

สมุหนาม

ฉันเห็นโขลงช้างวิ่งหนี
กองมะม่วงวางบนถนน

คำถาม

คำที่ขีดเส้นใต้ในประโยค ก และ ข คำใดเป็นสมุหนาม

- ก. สุนัขหลายตัว วิ่งกรูเข้าใส่เด็ก
- ข. คณะครูเดินทางไปศึกษาดูงานที่ประเทศลาว

เฉลย กรอบที่ ๖

ตอบ ค. ลีว

กรอบที่ ๘

๕. อาการนาม หรือ คำนามบอกอาการ

คำนามบอกอาการ หรือ อาการนาม เป็นคำที่เกิดจากคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ โดยเติมคำว่า การ หรือ ความ นำหน้า เช่น คำว่า “การ” ใช้ นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไป ทางกาย วาจา เช่น การวิ่ง การเดิน การพูด การมอง ฯลฯ คำว่า “ความ” ใช้ นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางจิตใจ หรือคำที่แสดงความรู้สึก เช่น ความคิด ความเข้าใจ ความเลื่อม ความเจริญ นอกจากนี้เรายังใช้คำว่า “ความ” นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความชั่ว ความดี ความสุข ฯลฯ

ข้อสังเกต คำว่าการบ้าน การเรียน การเมือง เป็นสามัญนามเพราะ คำว่า บ้าน เรียน เมือง เป็นคำนามไม่ใช่คำกริยา

คำถาม

ระหว่างคำว่า การบ้าน กับ การเดิน
คำใดเป็นคำนามบอกอาการ

เฉลยกรอบที่ ๗

ตอบ ข คณะครู

กรอบที่ ๙

หน้าที่ของค่านาม

ค่านามมีหน้าที่ต่างๆ ในประโยคดังนี้

๑. ค่านามทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น

- ความรู้เป็นทรัพย์อันประเสริฐ
- ม้าวิ่งเร็ว
- ครูสอนวิชาภาษาไทย
- พระยาพิชัยดาบหัก เกิดที่เมืองพิชัย
- ความซื่อสัตย์เป็นสมบัติของผู้ดี

คำถาม

คำชี้แจง เติมคำที่ทำหน้าที่ประธานของประโยค ในประโยคต่อไปนี้

- ..... สอนหนังสือ
- ..... อยู่โรงพยาบาล
- ..... ขายอาหาร
- ..... อยู่ในตู้
- ..... คนนี้หล่อมาก

เฉลยกรอบที่ ๙

ตอบ การเดิน

กรอบที่ ๑๐

เพื่อน ๆ ศึกษาหน้าที่ของคำนาม
ต่อเลยนะคะ

๒. คำนามทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค เช่น

- เสือกัดเด็ก
- นักเรียนเตะตะกร้อ
- เราชอบความคิดของเธอ

คำถาม

คำชี้แจง บอกคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

๑. สุนัขถูกรถชน .....
๒. น้องกำลังอ่านหนังสือ .....
๓. เด็ก ๆ กำลังเล่นตุ๊กตา .....

เฉลยกรอบที่ ๙

ตอบ .....ครู..... สอนหนังสือ
.....แพทย์... อยู่โรงพยาบาล
.....แม่ค้า..... ขายอาหาร
.....เสือ..... อยู่ในตู้
.....ผู้ชาย..... คนนี้หล่อมาก

กรอบที่ ๑๑

๓. คำนามทำหน้าที่เป็นกรรมตรงและกรรมรอง คือคำนามจะทำหน้าที่เป็นกรรมของกรรมอีกตัวหนึ่ง ซึ่งตัวแรกนั้นเราเรียกว่า **กรรมตรง** ตัวหลังเราเรียกว่า **กรรมรอง** เช่น
- ฉันบริจาคกระเป๋าให้เด็กยากจน
  - แม่มอบหมายงานให้ลูกทำ
- ประโยคแรก คำว่า **กระเป๋** เป็นกรรมตรง **เด็กยากจน** เป็นกรรมรอง
- ประโยคที่สอง คำว่า **งาน** เป็นกรรมตรง **ลูก** เป็นกรรมรอง

คำถาม

ให้นำกรรมตรงและกรรมรองในวงเล็บ ด้านหลังประโยค ไปใส่ในประโยค ให้ได้ใจความ

เขาให้.....แก่.....คนละ ๒ ชิ้น (ขนม , น่อง)

เขาขาย.....ให้แก่.....(นักเรียน , หนังสือ)

เฉลย กรอบที่ ๑๐

- ตอบ ๑. สุนัข
๒. หนังสือ
๓. ตุ๊กตา

กรอบที่ ๑๒

๔. คำนามทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำอื่น เช่น

- นายชัยนักการกำลังฤดูฝน
- แม่ซื้อกล้วยเดี่ยวหมูมาฝาก
- ดอกไม้ฤดูหนาวงามเหลือเกิน

คำที่ตามหลังคำนามจะทำหน้าที่ขยาย
คำข้างหน้าให้ได้ใจความชัดเจนยิ่งขึ้น

คำถาม

ให้นำคำมาเรียงให้ได้ใจความและขีดเส้นใต้คำนามที่ทำหน้าที่
ขยายคำอื่น

ฉัน คุณพงษ์ เป็นหมอ พี่ชาย

.....

พระเจ้า ความเชื่อ เรามี องค์เดียว ในโลก

.....

ลูกของมัน ตัวเล็ก สุนัข กำลังจะตาย

.....

เฉลย กรอบที่ ๑๑

ตอบ เขาให้..ขนม...แก่...น้อง..คนละ ๒ ชิ้น
เขาขาย..หนังสือ...ให้แก่...นักเรียน...

กรอบที่ ๑๓

เก่งจังเลยคะ ที่เรียงประโยคได้
ถูกต้อง มาศึกษากันต่อเลยคะ

๕. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน เช่น

- ลุงครับ ผมฝากดูบ้านให้ด้วยครับ
- คุณแม่ครับ ผมหิวข้าว
- นายช่าง ผมจะขอติตรถไปด้วยคน
- คุณพ่อขา มีแขกมาพบคะ

คำถาม

เติมคำนามที่นำหน้าที่เรียกขานในช่องว่าง

- .....ครับ กรุณาตรวจอาการของผมนด้วยครับ
- .....คะ ขอประทานโทษที่ทำจานข้าวตก
- .....จ๊ะ อุ่นขายอย่างไรจ๊ะ

เฉลย กรอบที่ ๑๒

ตอบ คุณพงษ์พี่ชายฉันเป็นหมอ
เรามีความเชื่อพระเจ้าองค์เดียวในโลก
สุนัขตัวเล็กลูกของมันกำลังจะตาย

กรอบที่ ๑๔

นอกจากคำนามทำหน้าที่เป็นคำเรียก
ขานของประโยคแล้ว คำนามยังทำ
หน้าที่อีกอย่างหนึ่งคือ

๖. คำนามทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม ทำให้เกิดเป็นประโยคขึ้น เช่น

- ปู่ของเขาเป็นทหาร
- คุณแม่ของฉันเป็นนางพยาบาล
- น้องของฉันหน้าคล้ายพ่อ

ที่เรียกว่าเป็นส่วนเติมเต็มเพราะ คำนามลักษณะนี้จะใช้
ตามหลังกริยาบางคำ ได้แก่ **เป็น เหมือน คล้าย เท่า**
แปลว่า จะถือเป็นกรรมของกริยาก็ไม่ได้ เพราะจะ
เปลี่ยนรูปประโยคเป็นอย่างอื่นไม่ได้เลย

คำถาม การสังเกตคำนามทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มให้กริยา
มักมีคำว่า.....ตามหลังกริยาในประโยคเสมอ

เฉลย กรอบที่ ๑๓

ตอบ คุณหมอ
คุณพ่อ
แม่ค้า

เฉลย กรอบที่ ๑๔

ตอบ เป็น เหมือน คล้าย เท้า แปลว่า

นักเรียนเก่งมากคะ ตอบถูกหมดเลย ให้นักเรียนทำ
แบบฝึกเสริมทักษะในหน้าต่อไปเลยนะคะ

แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องคำนาม

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำนามที่กำหนดให้ไปจัดให้อยู่ในกลุ่มต่อไปนี้

สมศรี   นกแก้ว   เสือ   โต๊ะ   ตู้   เต่า   สุนัข   มะระ
พ่อ   โรงเรียน   โรงพยาบาล   กระต่าย   เกา   ส้มโอ   ดินสอ
สามเณร   ตลาด   เตี้ย   ปากกา   นาฬิกา   แดงโม   กระเป๋   เตา
ต้นดาวเรือง   ห้างสรรพสินค้า   จังหวัด   นก   กระเทียม   ดอกขจร
ดอกกุหลาบ   คอมพิวเตอร์   โทรศัพท์   ดอกไม้   มะเขือเทศ   สวนสัตว์

๑. คน .....
- .....
๒. สัตว์ .....
- .....
๓. สิ่งของ .....
- .....
๔. สถานที่ .....
- .....
๕. พืช .....
- .....

ตอนที่ ๒

ให้นักเรียนนำประโยคเหล่านี้ไปใส่ลงในช่องว่างหน้าที่ของคำนามให้ถูกต้อง

๑. คุณหมอ ตรวจอาการคุณยายด้วยครับ
๒. อากาศหนาวมากเวลากลางคืน
๓. ตำรวจน้ำฉันจะออกจับผู้ร้ายอีกแล้ว
๔. คุณตาอยู่บ้าน
๕. เราได้หยุดพักวันเสาร์และวันอาทิตย์
๖. เขาซื้อกระดุกให้สุนัข
๗. กระจดาฯ ฉันตัดหมดแล้ว
๘. ความรู้นำไปสู่ความฉลาด

ตอนที่ ๒

หน้าที่ของคำนาม	ประโยค
๑. เป็นประธานของประโยค	.....
๒. เป็นกรรมของประโยค	.....
๓. เป็นกรรมตรงและกรรมรอง	.....
๔. ขยายคำนามอื่น	.....
๕. ขยายคำกริยา	.....
๖. บอกเวลา	.....
๗. ใช้สำหรับเรียกขาน	.....
๘. เป็นส่วนเติมเต็มให้กริยา	.....

เฉลยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องคำนาม

ตอนที่ ๑

๑. คน   สมศรี สุดา พ่อ สามเณร
๒. สัตว์   นกแก้ว เสือ เต่า กระต่าย นก
๓. สิ่งของ   โต๊ะ ตู้ เตียง ปากกา นาฬิกา ดินสอ กระเป๋า เตาไรต์
คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์
๔. สถานที่   โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด ห้างสรรพสินค้า จังหวัด
สวนสัตว์
๕. พืช   มะระ เถาะ แตงโม ต้นดาวเรือง กระเทียม ดอกขจร
ส้มโอ ดอกกุหลาบ ดอกกรัก มะเขือเทศ

ตอนที่ ๒

หน้าที่ของคำนาม	ประโยค
๑. เป็นประธานของประโยค	<u>ความรู้</u> นำไปสู่ความฉลาด
๒. เป็นกรรมของประโยค	<u>กระดาษ</u> ฉันตัดหมดแล้ว
๓. เป็นกรรมตรงและกรรมรอง	เขาซื้อ <u>กระดุก</u> ให้สุนัข
๔. ขยายคำนามอื่น	ตำรวจ <u>น้ำฉันทัน</u> จะออกจับผู้ร้ายอีกแล้ว
๕. ขยายคำกริยา	<u>คุณตา</u> อยู่บ้าน
๖. บอกเวลา	เราได้หยุดพัก <u>วันเสาร์</u> และ <u>วันอาทิตย์</u>
๗. ใช้สำหรับเรียกขาน	<u>คุณหมอ</u> ตรวจอาการคุณยายด้วยครับ
๘. เป็นส่วนเติมเต็มให้กริยา	อากาศหนาวมากเวลา <u>กลางคืน</u>

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง คำนาม

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดใช้ลักษณนามถูกต้องทุกคำ

- ก. กาน้ำ-ใบ , ใบฎีกา-ใบ, ชี-องค์
- ข. นกหวีด-ตัว , บ้าน-หลัง, นางไม้-ตน
- ค. มีด-ด้าม , ฉัตร-องค์, แท็งก์น้ำ-แท็งก์
- ง. วิหาร-หลัง , ตาลปัตร-อัน, ทบวง-ทบวง

๒. คำที่ขีดเส้นใต้ข้อใดเป็น सामानยนาม

- ก. จากนโยบายการเงินถึงยารักษาโรค
- ข. การเป็นนักบริหารที่ดีต้องรู้จักบริหารตนเองให้ดีกว่าก่อน
- ค. มีการพูดคุยระหว่างผู้ประกอบการซึ่งติดตามสถานการณ์เรื่องนี้
- ง. มีการประกาศล้มการประมูลข้าวหอมมะลิจากโครงการจำนำข้าว
- จ.

๓. ข้อใดใช้ **ลักษณนาม** ผิด

- ก. เขา ๓ ลูก
- ข. เสือ ๓ ผืน
- ค. เข็ม ๓ เล่ม
- ง. มะม่วง ๓ ใบ

๔. ข้อใดไม่ใช่คำอาการนามทุกคำ

- ก. ความจริงใจ การยกย่อง การงาน
- ข. การไฟฟ้า ความอาญา การเมือง
- ค. การปฏิบัติ ความก้าวหน้า การครัว
- ง. การรถไฟ การประปา การก่อสร้าง

๕. ข้อใดใช้ลักษณนามไม่ถูกต้อง

- ก. งาช้างกิ่งนี้ราคาเท่าไร
- ข. พื้นของเลื่อยป้อนนี้ทื่อแล้ว
- ค. ช่วยซื้อขลุ่ยให้ครูสองอันนะ
- ง. ไอ้ตี๋! หยิบลูกคิดรางนี้ให้เตี้ยหน่อย
- จ.

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง นำคำที่กำหนดให้ เติมในช่องว่างให้เหมาะสม

คณะ	โหล่ง	ฝูง
พวก	เหล่า	

๖. _____ เดินทางทัศนจรกรุงเทพมหานคร

๗. _____ ชาวบ้านมาทำบุญที่วัดกันอย่างเนืองแน่น

๘. แม่เห็น _____ มดกำลังขนไข่หินน้ำกันอย่างเร่งรีบ

๙. ช้างป่า _____ ใหญ่บุกมากินข้าวโพดของชาวบ้าน

๑๐. วิทยากรกำลังอบรมเรื่องยาเสพติดให้แก่ _____ อาสาสมัคร

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ
เล่ม ๑ คำนาม

กระดาษคำตอบ

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คะแนนที่ได้

๑๐

ตอนที่ ๑

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				X
๒	X			
๓			X	
๔			X	
๕	X			

ตอนที่ ๒

ข้อ	คำตอบ
๖	คณะ
๗	พวก
๘	ฝูง
๙	โขลง
๑๐	เหล่า

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ตอนที่ ๑

๑. ก
๒. ค
๓. ง
๔. ค
๕. ง

ตอนที่ ๒

๖. คณะ
๗. พวก
๘. ผูก
๙. โขลง
๑๐. เหล่า

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. **บทเรียนโปรแกรม**. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๐.
- ธีรชัย บุณนโชติ. **การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เส้นทางสู่อาจารย์ ๓**.
กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.
- ผะอบ โปษพฤษณะ. **ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๕
กรุงเทพมหานคร : อักษรพิทยา, ๒๕๓๘.
- พรทิพย์ แฝงสุด. **หนังสือรวมหลักภาษาไทย ม.ต้น**. พิสิทธ์เซนเตอร์, ๒๕๓๖.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. **หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ท๒๐๓ ท๒๐๔**
ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๕
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๘.
- _____. **หนังสือเรียนภาษาไทย ท๒๐๓ ท๒๐๔ หลักภาษาไทย เล่ม๑** พิมพ์
ครั้งที่ ๑๑ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๑.
- วิเชียร เกษประทุม. **คู่มือภาษาไทย ม.๒ ท๒๐๓ ท๒๐๔**. กรุงเทพมหานคร :
พัฒนาศึกษา,
- เสนีย์ วิลาวรรณ. **หนังสือเรียนหลักและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**.
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

www.kroobannok.com

www.kroobannok.com

www.kroobannok.com